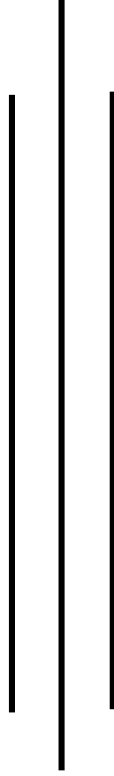

आर्थिक वर्ष २०८०/०८१ को

बजेट वक्तव्य

माडी नगरपालिका

२०८०

माडी नगरपालिकाको एघारौँ नगरसभामा नगर उपप्रमुख श्री खेम प्रसाद महतो ज्यूद्वारा
प्रस्तुत आर्थिक वर्ष २०८०/०८१ को बजेट वक्तव्य

सभाका अध्यक्ष एवम् नगर प्रमुख ज्यू,

१. माडी नगरपालिकाको गौरवमय एघारौँ नगर सभामा आगामी आर्थिक वर्ष २०८०।०८१ को बजेट प्रस्तुत गरिरहँदा अत्यन्तै गौरवान्वित भएको छु। यस महत्वपूर्ण अवसरमा नेपालको राजनीतिक परिवर्तनका लागि जीवन बलिदान गर्नुहुने सम्पूर्ण ज्ञातअज्ञात सहिदहरूप्रति हार्दिक श्रद्धाञ्जली व्यक्त गर्दछु। राष्ट्रियता, स्वाधिनता, सामाजिक न्याय, समानता र समृद्धि तथा संघीय शासन प्रणाली स्थापित गर्नका लागि संघर्ष गर्नुहुने महान नेपाली र त्यसको सक्षम नेतृत्व गर्नुहुने राजनीतिका शिखर व्यक्तित्वहरू प्रति हार्दिक सम्मान प्रकट गर्न चाहन्छु।
२. "सम्पदा सम्पन्न माडी नगर, ईको कृषि र पर्यटनको सहर" भन्ने मूल नारालाई आत्मसात् गरी यस नगरको समुन्नत विकासका लागि माडी नगरपालिका अग्रसर रहेको म सबै नगर सभा सदस्यज्यूहरूलाई विश्वास दिलाउन चाहन्छु। नगरपालिकाको दोस्रो कार्यकालका रूपमा जनताबाट निर्वाचित भएर आएपश्चात हामीले पहिलो एक वर्षको अनुभव लिईसकेका छौं। विगतका वर्षहरूले सिकाएका पाठहरूलाई अङ्गिकार गर्दै थप उर्जाशिल, संवेदनशिल र संयमित भएर आगामी वर्षको बजेट तथा कार्यक्रम तयार गरिएको पनि म जानकारी गराउन चाहन्छु।
३. आगामी आर्थिक वर्षको बजेट तर्जुमा गर्दा नेपालको संविधान; स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ नगरको नीति तथा कार्यक्रम संघीय तथा प्रदेश सरकारका नीति तथा कार्यक्रमहरू; नगरका विषयगत समितिका सुझावहरू; दिगो विकासको लक्ष्य वडाहरूबाट प्राप्त सुझावहरू विषय विज्ञका रायसुझाव तथा राजनीतिक दल, संघ—संस्था, नगरका सम्पूर्ण दिदीबहिनी तथा दाजुभाईहरूबाट प्राप्त रचनात्मक सुझावहरूलाई मुख्य आधारको रूपमा लिइएको छ।
४. अब म यस माडी नगरपालिकाको चालु आर्थिक वर्षको आर्थिक स्थितिको संक्षिप्त जानकारी गराउन चाहन्छु। चालु आ. व. २०७९।८० को लागि कूल अनुमानित आय

रु १ अर्व २८ करोड २१ लाख ६४ हजार ५ सय २७ रूपैयाँ ६१ पैसा अनुमान गरिएकोमा आय तर्फ २०८० आषाढ पहिलो हप्तासम्म यस नगरले करिब रु. ९० करोड ५५ लाख ४४ हजार ६ सय १४ रूपैयाँ ४१ पैसा आम्दानी गर्न सफल भएको छ । जुन प्रक्षेपित आम्दानीको ७० दशमलव ६३ प्रतिशत हुन आउँछ ।

५. व्ययतर्फ चालु शीर्षकमा रु ७३ करोड ५९ लाख ९४ हजार २ सय १२ रूपैयाँ ९८ पैसा विनियोजन भएकोमा २०८० आषाढ पहिलो हप्तासम्म रु ५३ करोड ९६ लाख ३० हजार ५ सय ५६ रूपैयाँ २९ पैसा अर्थात् ७३ दशमलव ३१ प्रतिशत र पुँजिगत तर्फ रु ५४ करोड ६१ लाख ७० हजार ३ सय १४ रूपैयाँ ६३ पैसा विनियोजन भएकोमा २१ करोड ५४ लाख ९८ हजार ८ सय ६१ रूपैयाँ ९७ पैसा अर्थात् ३९ दशमलव ४६ प्रतिशत गरी कुल खर्च जम्मा रु ७५ करोड २६ लाख ३७ हजार ७ सय ३० रूपैयाँ २६ पैसा रहेको छ जुन ५८ दशमलव ७ प्रतिशत हो ।

६. आगामी वर्ष २०८०।८१ को बजेटले आर्थिक, सामाजिक, पूर्वाधार, सुशासन तथा संस्थागत विकास एवम् वन, वातावरण तथा विपद व्यवस्थापनलाई मुख्य प्राथमिकतामा राखेको छ ।

७. बजेटले राखेका उद्देश्य एवं प्राथमिकता कार्यान्वयन गर्न संघीय सरकार र प्रदेश सरकारसँग समन्वय र साझेदारी गरिनेछ । विनियोजन हुने बजेट र वार्षिक कार्यक्रमलाई बजेटका प्राथमिकता र उद्देश्यसँग तादत्म्यता कायम गर्ने प्रयास गरिएको छ । उपलब्ध पूँजी, सीप र क्षमताको प्रभावकारी उपयोग गर्न विकासका सहयात्री सहकारी र निजी क्षेत्रसँग सहकार्य गरिनेछ ।

सभाका अध्यक्ष एवं नगर प्रमुखज्यू,

८. अब म माडी नगरपालिकाको आ.व. २०८०।८१ को कूल आय र व्यय तथा विषयगत क्षेत्रमा विनियोजन गरिएको अनुमानित विवरण प्रस्तुत गर्ने अनुमती चाहन्छु । चालु आ.व. २०७९।८० को अन्तिमसम्ममा प्राप्त हुने अ.ल्या.लाई समावेश नगर्दा नीति तथा कार्यक्रम कार्यान्वयनको लागि आ.व. २०८०।८१ को कूल व्यय रु. ९६ करोड ६९ लाख २ हजार ४ सय सत्ताईस विनियोजन गरिएको छ । आर्थिक वर्षको अन्त्य पश्चात सञ्चित कोषमा मौज्जात हुने रकमलाई नगरपालिकाको कुल रकममा जोड गरिनेछ ।

९. प्रक्षेपित बजेटका लागि संघीय सरकारबाट प्राप्त हुने अन्तरसरकारी वित्तिय हस्तान्तरणबाट रु ५८ करोड ९० लाख ९ हजार र प्रदेश सरकारबाट प्राप्त हुने अन्तरसरकारी वित्तिय हस्तान्तरणबाट रु १६ करोड २९ लाख ७३ हजार ४ सय सत्ताईस आम्दानी हुने अनुमान गरिएको छ । नगरको आन्तरिक आय रु १५ करोड ९ लाख २० हजार प्रक्षेपण गरिएको छ । मालपोतको बाँडफाँडबाट प्राप्त हुने राजस्व तर्फ रु ६ करोड आय हुने अनुमान गरिएको छ भने बन रोयल्टीको रकम रु ४० लाख हुने प्रक्षेपण गरिएको छ ।
१०. अब म क्षेत्रगत कार्यक्रम तथा विनियोजित बजेट प्रस्तुत गर्न चाहन्छु । सिमित स्रोतका बीच असिमित आवश्यकता पूर्ती गर्नु पर्ने बाध्यता भएकाले नगरवासीका सबै आवश्यकता पुरा गर्नु नगरका लागि चुनौतिपूर्ण भए पनि स्रोतको अधिकतम उपयोग गरी मुख्य प्राथमिकतामा रहेका योजनाहरूको समयमै कार्यान्वयन गरी विकासको आयाम कोर्न सकिने विश्वास दिलाउन चाहन्छु ।
११. यस नगर भित्र रहेको सबै वडा कार्यालयहरूलाई विकास निर्माणमा सकृय सहभागिता गराउने र सम्बन्धित वडाबाट नै छनोट भएका योजनाहरूलाई सम्बोधन हुने गरी वडा नं १ का लागि १ करोड १० लाख वडा नं २, ३, ६ र ७ का लागि प्रति वडा १ करोड वडा नं ४ र ५ का लागि प्रति वडा ९० लाख र वडा नं ९ का लागि १ करोड ४५ लाख गरी कुल रकम रु ९ करोड २५ लाख विनियोजन गरेको छु ।
१२. शिक्षाको विकास दिगो विकासको आधारशिला हो गुणस्तरीय जनशक्ति उत्पादनका लागि शिक्षामा लगानी गर्नु पर्ने आवश्यकताको अनुशरण गर्दै शिक्षा तर्फ रु २७ करोड ६७ लाख ७२ हजार विनियोजन गरेको छु । सामुदायिक विद्यालयमा शिक्षण सहयोग अनुदान, दिवा खाजा कार्यक्रम, निःशुल्क स्यानिटरी प्याड वितरण कार्यक्रम, अङ्ग्रेजी गणित र विज्ञान शिक्षण सहयोग अनुदान विषय शिक्षक नेटवर्क लगायतमा बजेट विनियोजन गरिएको छ ।
१३. नगरपालिकाले दुधमा दिँदै आएको ४ रुपैयाँ प्रति लिटर अनुदानलाई निरन्तरताका लागि आवश्यक बजेट व्यवस्था गरेको छु । नगर भेटेरीनरी अस्पताललाई थप सबलीकरण गर्दै लगिनेछ । अस्पतालमा विशेषज्ञ सेवालार्इ थप प्रभावकारी बनाउन १ भेटेरीनरी डाक्टर थप गरिनेछ । चालु आर्थिक वर्षमा थप गरिएका कृषि तथा पशुपक्षी सेवा केन्द्रलाई व्यवस्थित गरिनेछ । वडा नं ७ मा रहेको मध्यवर्ती मार्फत् सञ्चालित भेटेरीनरी सेवा केन्द्रलाई नगरपालिका मातहत ल्याउन आवश्यक बजेट व्यवस्था गरेको

- छु । वडा नं ८ मा मासु प्रवर्धन कार्यक्रम, वडा नं २ मा गाईपालन प्रवर्धन कार्यक्रम, वडा नं ७ मा बाखा तथा माछा प्रवर्धन कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ । पशुपन्छी विकास तर्फ रु २ करोड ८४ लाख बजेट विनियोजन गरिएको छ ।
१४. नगरपालिकाले कृषिलाई उच्च प्राथमिकतामा राखेको छ । मौरी स्रोत केन्द्र स्थापना, खाद्यान्न बालीको उन्नत बिउ उपयोगमा अनुदान कार्यक्रम, धानबाली पकेट, मौरी पकेट, किसान सुचिकरण तथा फलफूल प्रवर्धन कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिनेछ । वडा नं २ मा बीउबिजन भण्डार केन्द्र निर्माण गरिनेछ । श्रम र उत्पादनलाई जोड दिँदै कृषि विकास तर्फ रु २ करोड २६ लाख ५० हजार विनियोजन गरेको छु ।
१५. माडीको मुख्य समस्या सिंचाई रहेको महशुस गर्दै यस वर्ष खेतीयोग्य जमिनमा ठुला साना तथा मझौला सिंचाई कार्यक्रमहरू, स्यालोत्थुवेल सञ्चालनमा ल्याईनेछ । सञ्चालनमा आएका बोरिङ्गका लागि पाईप लाईनिङ्गका लागि पनि आवश्यक बजेट विनियोजन गरिएको छ । सतही सिंचाईका लागि पनि विशेष महत्व दिईएको छ । यस वर्ष सिंचाई नपुगेका थप २०० हेक्टर जमिनमा सिंचाई पुर्याउने लक्ष्य लिईएको छ ।
१६. सूचिकृत बेरोजगार व्यक्तिहरूलाई श्रममा आधारित पारिश्रमिक कार्यक्रममा समावेश गराईनेछ । श्रमको सम्मान राष्ट्रको अभियान सम्बन्धी क्रियाकलापहरू, रोजगार संवाद मञ्च, वित्तीय साक्षरता कार्यक्रम मनोसामाजिक परामर्श उद्यम विकास तथा रोजगार प्रवर्धन र सहकारी संस्थाहरूको प्रवर्धन कार्यक्रमहरू संचालन गरिनेछ । यसका लागि कुल १ करोड ३० लाख बजेट विनियोजन गरेको छु ।
१७. प्रदेश सरकारसँगको समन्वयमा विशेष अनुदान मार्फत बालकल्याण आ.वि.को आठ कोठे भवन निर्माणका लागि रु १ करोडको बजेट व्यवस्था गरिएको छ ।
१८. संघीय सरकारसँगको सहकार्यमा दिवाकर स्मृति माध्यमिक विद्यालय माडी ५ रमाईलोडाँडाका लागि ८ कोठे भवन निर्माणका लागि रु ९५ लाख बजेट व्यवस्थापन गरिएको छ । यसै गरी संघीय सरकारकै विशेष अनुदान मार्फत् वडा नं. ६ कल्याणपुर स्वास्थ्य चौकीको भवन निर्माणका लागि रु ८५ लाख बजेट व्यवस्था गरिएको छ ।
१९. संघीय सरकार समपुरक अनुदानमार्फत् तमु चोक देखि पुष्पमदन बाटिकासम्म सडक कालोपत्रेका लागि बजेट व्यवस्था गरेको छु ।
२०. उपभोक्ताबाट नगद उठाई हालसम्म पनि कालोपत्रे हुन नसकेका सडकहरूलाई बहुवर्षिय रूपमा कालोपत्रे गर्दै लगिने योजना अनुरूप यस आर्थिक वर्षका लागि रु.२ करोड ४० लाख विनियोजन गरेको छु ।

२१. प्रदेश सरकारसँगको समन्वयमा समपुरक अनुदान शिर्षकमा माडी क्याम्पस देखि मिलन चोक हुँदै जनकल्याण मा.वि. सम्मको सडक कालोपत्रे र वडा नं. ७ को कार्यालयदेखि स्याउलीवास कृष्ण मन्दिरसम्म जाने सडक कालोपत्रेका लागि कुल रु ६ करोड बजेट विनियोजन गरेको छ ।
२२. द्रौपतीनगरमा झोलुङ्गेपुल निर्माणका लागि रु ६० लाख बजेट व्यवस्था गरी निर्माणलाई निरन्तरता दिईएको छ ।
२३. “दिगो विकासको मुल आधार सुरक्षित र बलियो पूर्वाधार” भन्ने नारा सहित नगरको पूर्वाधार विकासका लागि कुल बजेटको २७ दशमलब ८२ प्रतिशत बजेट अर्थात् २६ करोड ९० लाख २० हजार विनियोजन गरेको छ ।
२४. सबै जनताको स्वास्थ्यमा पहुँच भन्ने नारा सहित गुणस्तरीय स्वास्थ्य सेवा प्रवाह गर्न बघौडा अस्पताल र सेवा केन्द्रलाई थप सवलीकरण गरिनेछ । बघौडा अस्पतालमा नवनिर्मित भवनलाई फर्निसिङ्ग र फिनिशिङ्ग गरी पूर्वाधार सम्पन्न बनाईनेछ । यसका लागि रु ८० लाख विनियोजन गरेको छ । स्वास्थ्य चौकी सुदृढीकरण कार्यक्रम, आधारभूत स्वास्थ्य सेवा केन्द्र सबलिकरण कार्यक्रमहरु सञ्चालन गरिनेछ । एक विद्यालय एक नर्स कार्यक्रम सञ्चालन भएका विद्यालयमा कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिईएको छ । हनुमानझुलास्थित आधारभूत स्वास्थ्य सेवा केन्द्रलाई पूर्वाधार सम्पन्न बनाईनेछ । स्वास्थ्य क्षेत्रमा कुल रु ८ करोड ५८ लाख ३० हजार व्यवस्था गरेको छ ।
२५. सामाजिक विकास तथा लैंगिक समावेशीकरणका लागि नगरमा गठित विभिन्न लक्षित वर्गका लागि लक्षित महिला, दलित, आदिवासीका लागि ७० लाख व्यवस्था गरेको छ । अपाङ्गहरुका लागि अपाङ्ग सहायता सामाग्री वितरण गरिनेछ । किशोरीहरुका लागि आत्मरक्षा सम्बन्धी तालिम उपलब्ध गराईनेछ । बढीमा २ छोरी हुने अभिभावकहरु तथा एकल पुरुषलाई सम्मान, विपन्न वर्गका वालवालिकालाई शैक्षिक सामाग्री, आदिवासी आय आर्जन कार्यक्रम, आदिवासी तथा जनजातीको भेषभुषा तथा संस्कृति प्रवर्धन कार्यक्रम, ज्येष्ठ नागरिक लक्षित कार्यक्रमहरु प्रभावकारी रूपमा सञ्चालन गरिनेछ । उपरोक्त कार्यक्रम सञ्चालन गर्नका लागि सामाजिक विकासको क्षेत्रमा कुल १ करोड ३६ लाख ४१ हजार बजेट विनियोजन गरेको छ ।
२६. पर्यटन माडी विकासको प्रमुख सम्भावना हो । एक वडा एक पर्यटन पूर्वाधार विकास कार्यक्रमका लागि आवश्यक बजेट व्यवस्था गरेको छ । माडीमा सञ्चालन भएका सामुदायिक होमस्टे प्रवर्धनात्मक कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ । अयोध्याधाम, सोमेश्वर,

रेडहिल पार्क, सहिद पार्क, शनी त्रिवेणी, बैकुण्ठ क्षेत्र, गोदक, बाल्मिकी आश्रम, बाँदरमुढे स्मारक, एकता स्तम्भ, पुष्पमदन वन बाटिका, स्व कर्ण बहादुर घर्ती प्रतिष्ठान, सहिद तिलक स्मारक पार्क लगायतका पर्यटकीय सम्भावना बोकेका क्षेत्रहरुको विकास तथा प्रवर्धनका लागि कुल रु ८० लाख ५० हजार बजेट विनियोजन गरिएको छ ।

२७. यूवा तथा खेलकुद लक्षित कार्यक्रमका लागि रु ४४ लाख ५० हजार बजेट व्यवस्था गरेको छ ।

२८. विपद् जोखिम न्यूनिकरण, विपद् पूर्वतयारी, प्रतिकार्य तथा सम्भावित मानव वन्यजन्तु द्वन्द्व, आगलागी, बाढी, हावाहुरी लगायतको विपद् व्यवस्थापनका लागि कुल ७८ लाख ५० हजार विनियोजन गरिएको छ ।

२९. टोल विकास संस्थाहरुलाई सरसफाई, विकास निर्माण, विपद् व्यवस्थापन लगायतका कार्यहरुमा सहभागी गराई उनीहरुको क्षमता अभिवृद्धि गर्न, वडा कार्यालय, स्वास्थ्य चौकी, आधारभूत स्वास्थ्य केन्द्र तथा अस्पताल र कार्यालयमा सुशासनको प्रत्याभुती दिलाउन, कर्मचारीको क्षमता अभिवृद्धि गरी उत्पादकत्वमा बृद्धि गराउने प्रकृतिका कार्यक्रमहरु सञ्चालन गरिनेछ । विकास निर्माणमा प्रयोग भएका हेभी ईक्वीपमेन्ट तथा गिट्टी बालुवा प्रशोधन केन्द्रको क्षमता विकास गरिनेछ । समग्र प्रशासनिक सुधार तथा चालु खर्चका लागि कुल २३ करोड २७ लाख ३९ हजार विनियोजन गरेको छ ।

३०. अन्त्यमा, चालु आ.व.को हालसम्मको आय व्ययको विवरण (नगर कार्यपालिकाको कार्यालय र वडा कार्यालयहरुबाट भएका आयोजनागत विनियोजन एवं संशोधन समेत), आय व्ययको संशोधित अनुमान, आगामी आर्थिक वर्षको विषय क्षेत्रगत, आयोजनागत बजेटको अनुमानित विवरण समेटिएको वार्षिक योजना पुस्तिका छिट्टै सार्वजनिक गरिनेछ । प्रस्तुत बजेट तर्जुमा गर्ने प्रक्रियामा प्रत्यक्ष तथा परोक्ष रूपमा सहयोग पुर्याउनुहुने नगर प्रमुखज्यू, कार्यपालिका सदस्यज्यू, नगरसभा सदस्यज्यू, विज्ञ महानुभावहरु, राजनीतिज्ञज्यू लगायत सम्पूर्ण नगरबासी दाजुभाई तथा दिदीबहिनी एवम् अहोरात्र खटिने कर्मचारी मित्रहरुलाई हार्दिक धन्यवाद ज्ञापन गर्दछु ।

धन्यवाद

खेम प्रसाद महतो

उप-प्रमुख